

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till ju.L7@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Skärpta villkor för anhöriginvandring (SOU 2025:95)

Ert dnr Ju2025/01907

Förvaltningsrätten i Malmö, migrationsdomstolen, har med anledning av remissen och utifrån de aspekter som domstolen har att beakta följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

Inledningsvis noterar förvaltningsrätten att det i kommittédirektiven anges att utredaren bl.a. ska se över regelverkets struktur, överskådlighet och terminologi. Förvaltningsrätten vill framhålla att utlänningslagens struktur generellt behöver ses över och att de föreslagna förändringarna på det stora hela inte bidrar till att göra lagstiftningen mer överskådlig. Förvaltningsrätten välkomnar de tydliggöranden i lagstiftningen som görs gällande vem som kan vara anknytningsperson.

De materiella förslagen

Vad gäller de materiella delarna av förslaget har förvaltningsrätten följande synpunkter.

Förvaltningsrätten noterar att de föreslagna ändringarna generellt ger en större möjlighet till skönsmässiga bedömningar. Detta trots att det gällande flera av ändringarna anges i utredningen att syftet inte är att bestämmelserna ska tillämpas på annat sätt än idag. Detta medför enligt förvaltningsrätten en viss otydlighet som kan leda till tillämpningsproblem. Det vore önskvärt med tydliggöranden eller exemplifiering för att underlätta tillämpningen.

Utöver denna allmänna synpunkt vill förvaltningsrätten särskilt framhålla följande synpunkter.

Förmånligare regler för svenska medborgare och en fakultativ bestämmelse

I utredningen anges genomgående att reglerna för svenska medborgare och därmed jämställda fortsatt är tänkta att vara förmånligare än för personer som vistas här med uppehållstillstånd.

Ändock föreslås bestämmelsen i 5 kap. 3 §, genom vilken dessa personer kan vara anknytningspersoner, förändras på så sätt att bestämmelsen blir fakultativ i stället för tvingande. Det ger således ett större utrymme att neka anhöriga till svenska medborgare att komma till Sverige. Det överensstämmer inte med direktiven som anger att villkoren för anhöriginvandring för svenska och nordiska medborgare inte får bli sämre jämfört med när anknytning åberopas till personer med uppehållstillstånd i Sverige. Det anges också att utredaren ska överväga mer förmånliga regler för denna kategori.

I författningskommentaren till den föreslagna bestämmelsen anges att någon rätt till uppehållstillstånd för de anhöriga som omfattas av bestämmelsen inte föreligger. Utgångspunkten är dock att uppehållstillstånd ska ges såvida det inte finns skäl som med viss styrka talar i en annan riktning. Omständigheter som särskilt ska beaktas anges i 17 §.

Förvaltningsrätten anser att förändringen att göra möjligheten att bevilja uppehållstillstånd när anknytningspersonen är svensk medborgare eller därmed jämställd fakultativ medför oklarheter. Så som anges i författningskommentaren ska uppehållstillstånd som utgångspunkt beviljas om inte skäl med viss styrka talar i en annan riktning. Det är inte tydligt vad sådana skäl är tänkta att vara. Att omständigheter som framgår av den föreslagna 5 kap. 17 § ska beaktas vid beviljande av uppehållstillstånd framgår redan av bestämmelsen i sig, och bör således inte vara beroende av om bestämmelsen är fakultativ eller tvingande.

Förvaltningsrätten noterar även att uttrycket ”skäl som med viss styrka talar i en annan riktning” är svårtolkat och det vore önskvärt med ett förtydligande i denna del.

Bedömningen av ”omöjligt på grund av att förhållandet inte accepterats”

I den föreslagna nya 5 kap. 3 c § anges att uppehållstillstånd på grund av en sådan anknytningsperson som avses i 3 a § första eller tredje stycket får ges bl.a. om orsaken till att anknytningspersonen och utlänningen inte levt tillsammans i hemlandet varit att detta varit omöjligt på grund av att förhållandet inte accepterats. I författningskommentaren anges att bedömningen av förutsättningarna för en tillämpning får göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, med hänsyn tagen till vad som framkommer om relationen och tillgänglig landinformation.

Förvaltningsrätten önskar ett förtydligande av hur denna typ av ärenden ska bedömas och vad som ska krävas för att en sökande ska kunna visa att anledningen till att man inte sammanlevt i hemlandet är att det varit omöjligt på grund av att förhållandet inte accepterats.

Förvaltningsrätten noterar även att användandet av begreppet ”omöjligt” medför att det kan komma att ställas mycket höga krav på den bevisning som åberopas, vilket i praktiken kan innebära att bestämmelsen blir svår att tillämpa.

Särskilda skäl för undantag från försörjningskravet

I den föreslagna nya 5 kap. 3 h § anges bl.a. att undantag från försörjningskravet kan medges helt eller delvis om det finns särskilda skäl. Så vitt framgår av den föreslagna lagtexten gäller samma möjlighet till undantag vid särskilda skäl både vid en förstagångsansökan och vid en förlängningsansökan. I utredningen anges dock att möjligheterna till undantag från kravet bör vara något större vid förlängningssituationer än vid en förstagångsansökan.

Förvaltningsrätten anser att det blir något otydligt att begreppet särskilda skäl ska tillämpas olika beroende på om ansökan är en förstagångsansökan eller förlängningsansökan, när det är samma bestämmelse som tillämpas i båda fallen och något annat inte framgår av lagtexten.

Konsekvenser för domstolarna

I förslaget anges, avseende konsekvenser för domstolarna, att förslagen på kort sikt sannolikt kommer att leda till fler avslagsbeslut hos Migrationsverket och därmed fler överklaganden till migrationsdomstolarna, men att det på längre sikt är rimligt att anta att en ökad avslagsfrekvens kommer att vägas upp av ett minskat ärendeinflöde. Utredningens slutsats är att förslagen inte kommer att innebära några större merkostnader för domstolarna och att kostnaderna bör rymmas inom befintliga anslag.

Förvaltningsrätten anser att det finns skäl att ifrågasätta utredningens bedömning att förslaget inte kommer innebära några större merkostnader för domstolarna eller att kostnaderna kommer rymmas inom befintliga anslag. I sammanhanget noterar förvaltningsrätten även att det pågår omfattande förändringar på migrationsrättens område och att det är svårt att bedöma de nu aktuella förslagens konsekvenser fristående från övriga pågående utredningar. En del av de mål som förväntas öka är inte nödvändigtvis av enkel karaktär, utan mål gällande t.ex. försörjningskrav kan vara komplicerade att bedöma och kräva utredningsåtgärder från domstolens sida. Därtill kommer sannolikt, så som anges i utredningen, antalet avslagsbeslut från Migrationsverket som förenats

med utvisningsbeslut att öka vilket även det medför en ökad kostnad för domstolarna.

Detta remissyttrande har beslutats av rådmannen Cecilia Holmdahl. I handläggningen har även chefsrådmannen Martin Altenhammar och förvaltningsrättsfiskalen Emma Johansson deltagit.